

О. ХЕНРИ

СТАЯ С КАПАНДУРА

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1993

chitanka.info

Най-напред госпожа Паркър ще ти покаже кабинета с приемна. Ти няма да смееш да я прекъснеш и ще слушаш дългото описание на предимствата на тази квартира и качествата на джентълмена, живял в нея цели осем години. Накрая ще се претрашиш и ще признаеш със заекване, че не си нито доктор, нито зъболекар. Госпожа Паркър ще приеме признанието ти така, че ще останеш завинаги разочарован от родителите си, защото не са се погрижили да ти дадат професия, която да съответства на кабинета с приемна, предлаган от госпожата.

После се качвате по-нагоре, за да видиш на втория етаж стаята за седем долара, която гледа към задния двор. Тук тя те убеждава, че тази стая напълно си заслужава дванайсетте долара, които господин Тузънбъри е плащал за нея, преди да замине за Флорида като управител на братовата си портокалова плантация близо до Палм Бийч, където прекарва всяка зима госпожица Макинтайър, дето живее в стаята откъм улицата, с отделна вана и... накрая ти намираш сили да промърмориш, че търсиш нещо по-евтино.

Ако успееш да надвиеш убийственото презрение на госпожа Паркър, то тя ще те заведе на третия етаж да видиш голямата стая на господин Скидър. Тази стая не се дава под наем. Самият господин Скидър седи в нея по цял ден, пише пиеси и пуши. Обаче тук водят всеки евентуален наемател, за да се полюбува на завеските. След всяко такова посещение господин Скидър го обзема страх, че може да го изгонят, и изплаща още една част от наема си.

И тогава — о, тогава! — ако все още се държиш на крака и стискаш в джоба си трите вече мокри долара и обявиш с пресъхнал глас своята отвратителна, с нищо неизвинима бедност, госпожа Паркър мигом зарязва ролята на чичероне.

„Клара!“, провиква се тя, обръща ти гръб и изчезва. Тогава Клара, чернокожата прислужничка, те съпровожда на четвъртия етаж по застланата тясна стълбичка и ти показва стаята с капандура. Тя заема площ седем на осем фута по средата на таванското помещение. От двете ѝ страни са разположени тъмен дъсчен нужник и килер.

В стаята има железен креват, мивка и стол. Една полица служи за маса и за шкаф. Четирите ѝ голи стени сякаш се сключват над тебе, като похлупак на ковчег. Ръката ти посяга към гърлото, усещаш, че нещо те души и вдигаш глава нагоре, като че си в кладенец. И отново

дишаш свободно. През стъклото на прозорчето на тавана се вижда квадрат от синята безкрайност.

„Два долара“ — ще каже Клара полупрезрително, полупредизвикателно.

Един ден тук дойде да търси стая госпожица Лисън. Тя носеше пишеща машина, произведена, за да бъде мъкната от далеч по-масивна особа. Госпожица Лисън беше дребничка, с очи и коси, които очевидно продължаваха да растат, докато тя самата бе престанала, и които сякаш казваха: „О, боже! Защо вечно изоставаш от нас?“

Госпожа Паркър ѝ показа първо кабинета с приемната.

— В този стенен шкаф — каза тя — можете да държите човешки скелет, лекарства и въглища.

— Но аз не съм нито доктор, нито зъболекар — отвърна госпожица Лисън.

Госпожа Паркър я изгледа със скептичния, пълен със съжаление и насмешка леден поглед, с какъвто удостояваше всеки, който нямаше качества на доктор или зъболекар, и я поведе към втория етаж.

— Осем долара ли? — учуди се госпожица Лисън. — Какво говорите? Че аз да не съм милионерка? Само най-обикновена машинописка. Покажете ми нещо по-горе и по-долу като цена.

Когато на вратата се почука, господин Скидър скочи така, че пръсна всички угарки по пода.

— Извинете, господин Скидър — каза с демонична усмивка госпожа Паркър, като видя, че той се смути. — Не знаех, че сте в стаята си. Поканих тази дама да хвърли поглед на завеските ви.

— Изключително красиви са — произнесе се госпожица Лисън и се усмихна точно тъй, както се усмихват ангелите.

Те още не бяха излезли и господин Скидър се залови старателно да изтрива с гума високата чернокоса героиня на най-новата си (още неиздадена) пиеса и да изписва вместо нея дребничко девойче с богати блестящи коси и много живо лице.

— Ана Хелд ще се хване веднага за тази роля — промълви господин Скидър, вирна крака и изчезна в облак дим като някаква въздушна сепия.

След малко тревожният зов „Клара!“ извести на света в какво състояние е кесията на госпожица Лисън. Някакъв тъмен призрак я хвана, изведе я по адската стълба, въведе я в гробница, където само на

тавана проблясваше светлинка и произнесе заплашителните тайнствени думи: „Два долара!“

— Вземам я — въздъхна госпожица Лисън и се тръшна на скърцащия железен креват.

Всеки ден госпожица Лисън ходеше на работа. Вечер носеше изписани на ръка листа и ги преписваше на машината. Случваше се и да няма работа вечер; тогава тя заедно с другите наематели седеше на стъпалата пред къщата. Според проектите на нейното създаване госпожица Лисън не беше предназначена за стая с капандура. Тя беше весело момиче, в чиято глава се раждаха най-невероятни фантазии. Веднъж се съгласи господин Скидър да ѝ прочете три действия от великата си (непубликувана) пиеса, озаглавена „Той не е дете, или наследникът на метрото“.

Наемателите от мъжки пол винаги се оживяваха, когато госпожица Лисън намираще време да поседи час-два на стълбите отпред. Но госпожица Лонгнекър, високата блондинка, която беше учителка и посрещаше всяка дума на събеседника си с възклицанието „О, нима е възможно?“, сядаше на най-горното стъпало и презрително пуфтеше. А госпожица Дорн, която всяка неделя ходеше на Кони Айланд за да стреля по живи цели и работеше в универсален магазин, сядаше на най-долното стъпало и пуфтеше по същия начин; Госпожица Лисън сядаше на средното стъпало и мъжете мигом я наобикаляха.

Особено господин Скидър, който мислено ѝ отреждаше главната роля в една лична романтична (още с никого несподелена) драма от реалния живот. И особено господин Хувър, четиридесет и пет годишен, много богат и много глупав. И особено много младият господин Ивънс, който нарочно се раздираше от кашлица, за да я накара да го моли да остави цигарите. Мъжете бяха единодушни, че тя е „най-приятното и най-забавно същество“, но пуфтенето на най-горното и най-долното стъпало оставаше неумолимо.

Моля ви, почакайте, докато Хор пристъпи към рампата и пролее траурна сълза за дебелината на господин Хувър. Тръби, възвестете колко пагубно е затлъстяването, какво проклятие е дебелината и каква трагедия закръгленото тяло. Ако разтопим дебелака Фалстаф, той ще пусне повече романтика от кльошавия Ромео. Влюбеният може да въздиша, ала не му е позволено да пуфти. На дебелите е отредено да чакат в свитата на Момус. Напразно най-преданото сърце бие над

чудовищна талия. Назад, Хувър! Хувър на четиридесет и пет, много богат и много глупав би могъл да покори Хубавата Елена; Хувър на четиридесет и пет, много богат, много глупав и много дебел е обречен на вечни мъки. Никога на нищо не можеш да разчиташ, Хувър.

Една лятна вечер, когато наемателите на госпожа Паркър седяха на стъпалата, госпожица Лисън вдигна поглед към небесата и възкликна радостно:

— А, ето го там, Били Джаксън! Вижда се и оттук.

Всички вдигнаха глави — едни към прозорците на небостъргачите, други към небето, където търсеха въздушен кораб, воден от споменатия Били Джаксън.

— Ето онази там звезда — обясни госпожица Лисън, сочейки с тъничкия си показалец. — Не онази голямата, която мига, а тази до нея, дето свети с равна синя светлина. Аз съм я кръстила Били Джаксън.

— О, нима е възможно — отекна гласът на госпожица Лонгнекър. — Не знаех, че сте астрономка, госпожице Лисън.

— О, да — отвърна дребничката звездобройка, — аз знам не по-зле от всеки астроном каква ще бъде на Марс модната кройка на ръкавите през есенния сезон.

— О, нима е възможно? — възкликна госпожица Лонгнекър. — Звездата, която сочите, се нарича Гама от съзвездието Касиопея. Тя се числи към звездите от втора величина и минава през меридиана...

— А пък аз мисля — обади се много младият господин Ивънс, — че името Били Джаксън много повече отива на тази звезда.

— И аз мисля така — каза високо господин Хувър и изгледа презрително госпожица Лонгнекър. — Според мен госпожица Лисън има не по-малко право от древните астролози да нарича звездите както си ще.

— О, нима е възможно? — каза госпожица Лонгнекър.

— Интересно дали това е падаща звезда — обади се госпожица Дорн. — В неделя ударих девет патки и един заек от всичко десет на стрелбището в Кони Айланд.

— Оттук не се вижда много добре — каза госпожица Лисън. — Трябва да я видите от моята стая. Нали знаете, че от дъното на кладенец звездите се виждат дори денем. А нощем моята стая е като

шахта в каменовъглена мина и оттам Били Джаксън прилича на голям диамант, забоден върху кимоното на нощта.

После дойде време, когато госпожица Лисън престана да носи вкъщи за преписване ужасните ръкописи. И когато сутрин вместо да отиде на работа чукаше от кантора на кантора и сърцето ѝ изстиваше от хладните откази, с които неизменно я посрещаха момчетата от канторите. Това продължи дълго.

Една вечер в часа, когато обикновено се връщаше от вечеря, тя се тръшна уморена на стъпалата пред пансиона на госпожа Паркър. Само че този път не беше вечеряла.

В коридора я срещна господин Хувър, който веднага се възползва от случая. Той ѝ предложи да се оженят и месищата му се извисяваха над нея като страшна лавина. Тя се отдръпна и се хвана за перилото. Той се опита да я хване за ръката, но тя я вдигна иго цапна немощно по бузата. Стъпало по стъпало тя се изкачваше бавно по стълбата, като се държеше за перилото. Мина покрай стаята на господин Скидър, където той вписваше с червено мастило в своята (неприета) комедия ремарка за Миртъл Делорм (госпожица Лисън), която трябваше „с пирует да прекоси сцената от левия ѝ край до Графа“. Най-последно тя излази по застланата тясна стълбичка и се добра до своята стаичка.

Нямаше сили да запали лампата и да се съблече: Просто се стовари на железния креват, чиято стара пружина дори не се огъна под крехкото ѝ телце. Погребана в това пъкло, тя повдигна едва-едва тежките си мигли и се усмихна.

Защото през стъклото на тавана ѝ светеше със спокойната си ярка светлина Били Джаксън. Тя бе откъсната от целия свят. И докато потъваше в черна мъгла, над нея светеше с бледата си светлина само квадратчето, обрамчило звездата, която тя бе наименувала толкова странно и, уви, толкова безрезултатно. Госпожица Лонгнекър трябва да беше права; навярно това е Гама от съзвездието Касиопея, а не Били Джаксън. И все пак, така не ѝ се искаше да е Гама.

Тя лежеше по гръб и на два пъти се опита да вдигне ръка. Третия път едва успя да докосне с два пръста устните си и да изпрати от тъмната си дупка въздушна целувка на Били Джаксън. После ръката ѝ падна безчувствена.

— Сбогом, Били — промълви едва чуто тя. — Ти си на милиони мили надалеч и не мигна нито веднъж. Но ми светеше почти

непрекъснато оттам, когато тук не виждах нищо друго освен мрак, нали така? На милиони мили...

Сбогом, Били Джаксън.

В десет на другия ден чернокожата прислужничка Клара намери вратата на госпожица Лисън заключена, та се наложи да я отворят насила. Оцет, разтриване на китките, затоплена перушина — нищо не помогна и тогава някому хрумна да повика по телефона бърза помощ.

Не след дълго със силен звън пред вратата спря линейка, от която скочи пъргав медик с бяла престилка, енергичен, самоуверен, със спокойно ту обнадеждено, ту мрачно лице.

— Номер четирист и девет, нали? — каза той. — Какво се е случило?

— Ах да, докторе — каза надутото госпожа Паркър, сякаш най-страшното беше собственото ѝ безпокойство от това, че в къщата ѝ има безпокойство, — просто не разбирам какво ѝ е. Какво ли не опитахме — не може и не може да се съвземе. Тя е млад човек... госпожица Елси, казва се, струва ми се, Елси Лисън. В моята къща никога...

— В коя стая е? — изрева докторът с такъв страшен глас, какъвто госпожа Паркър никога не беше чувала.

— Тази с капандурата. Тя е...

Очевидно докторът от бърза помощ беше запознат с местоположението на такива стаи. Той хукна нагоре, като вземаше по четири стъпала наведнъж. Госпожа Паркър го последва бавно, както изискваше собственото ѝ достойнство.

На първата площадка тя срещна доктора, който вече се връщаше, взел на ръце астрономката. Той се спря и острият му като скалпел език отреза не много високо няколко думи. Госпожа Паркър се сви като дреха от твърд плат, изхлузила се от пирона, Оттогава в душата и по тялото ѝ останаха незаличими гънки. Понякога любопитните наематели я питаха какво ѝ е казал тогава докторът.

— По-добре не питайте — отговаряше тя. — Ако получа опрощение за думите, които трябваше да чуя, ще мога да умра спокойно.

Докторът мина с товара през глутницата, която винаги се тълпи при любопитни случаи, но дори наглите зяпачи отстъпиха към тротоара, уплашени от вида му — той сякаш отиваше да погребва много близък човек.

Те забелязаха, че той не положи в носилката безжизненото тяло, а само извика на шофьора:

— Уилсън, гони с всичка сила!

Е, това е всичко. Хареса ли ви? На другия ден прочетох в сутрешния вестник малка бележка, чийто завършек може би ще ви помогне (както помогна и на мен) да поставите нещата на мястото им.

В бележката се съобщаваше, че от Източната улица, номер 49 в болницата Белвю е постъпила млада жена, страдаща от недояждане. И заключението:

„Доктор Уилям (Бил) Джаксън, оказал първа помощ, уверява, че болната ще оздравее.“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.